

Hälso- och sjukvårdsavdelningen
Jan Andersson
E-post: jan.g.andersson@regionuppsala.se

Socialdepartementet

Svar på remiss om Det nödvändiga ska vara tillåtet – en lag om internationellt hälso- och sjukvårdssamarbete (Ds 2024:33)

Region Uppsala har fått möjlighet att lämna synpunkter till Socialdepartementet avseende remissen Det nödvändiga ska vara tillåtet – en lag om internationellt hälso- och sjukvårdssamarbete (Ds 2024:33). Nedan framförs de kommentarer och synpunkter som Region Uppsala vill lämna.

Sammanfattning

Region Uppsala ställer sig positiv till Socialdepartementets utredning av hur svensk lagstiftning kan anpassas för att möjliggöra internationellt samarbete inom hälso- och sjukvård. I utredningen ingår även legala aspekter inom gränssamverkan för ambulanssjukvården i Norden och hantering av läkemedel inom sjö- och luftfart.

Region Uppsala instämmer huvudsakligen i utredningens förslag, men vill lämna följande detaljsynpunkter:

- Utländsk styrka som verkar i Sverige bör inte undantas från svenska smittskyddsbestämmelser.
- Frågan om patientförsäkring för patienter som får vård i Sverige, av utländska vårdgivare som tillämpar utländska bestämmelser, behöver tydliggöras.
- Frågan om ett enhetligt försäkringsskydd för personal som jobbar utomlands i enlighet med lagen om katastrofmedicin saknas i utredningen och bör hanteras i den fortsatta lagstiftningsprocessen.
- Det bör klargöras vilken lag och vilka försäkringar som gäller vid eventuella felbehandlingar av utländsk vårdgivare i Sverige.
- Begränsat tillsynsansvar över utländska vårdgivare i Sverige kan medföra försvagad patientsäkerhet.
- Det kan finnas praktiska problem med att representanter för utländska fartyg får möjlighet att rekvirera läkemedel från öppenvårdsapotek, inte minst vid krig med begränsningar i läkemedelstillgång.
- Det finns risker med undantag för representanter för utländska fartyg beträffande hantering av narkotiska läkemedel.

Allmänna synpunkter

Region Uppsala ställer sig positiv till Socialdepartementets utredning av hur svensk lagstiftning kan anpassas för att möjliggöra internationellt samarbete inom hälso- och sjukvård, under normalläge och vid höjd beredskap eller krig. I utredningen ingår även legala aspekter inom gränssamverkan för ambulanssjukvården i Norden och hantering av läkemedel inom sjö- och luftfart.

Region Uppsala anser att utredningen är välgrundad och att förslagen i stort är relevanta och motiverade. De rättsliga förutsättningarna för internationellt hälso- och sjukvårdssamarbete har delvis varit otydliga eller saknats, och det är därför viktigt att klargöra frågorna rörande svenska aktörers vårdverksamhet i utlandet samt utländska aktörers vårdverksamhet i Sverige. Det är även angeläget med lagstiftning om gränssamverkan inom ambulanssjukvården. Däremot anser Region Uppsala att avsnittet rörande sjö- och luftfart är mindre tillämpligt i kris och krig och att det bör utredas vidare i särskild ordning.

7. Internationellt hälso- och sjukvårdssamarbete i Sverige

Region Uppsala bedömer att det finns begränsningar avseende den så kallade "bubbelprincipen", där det egna landets bestämmelser ska gälla för utländsk militär i Sverige. Region Uppsala anser att utländsk styrkas relation till svensk offentlig vård delvis är olöst, framför allt avseende förslaget att svenska smittskyddsbestämmelser inte ska gälla för utländska hälso- och sjukvårdsverksamheter. Region Uppsala anser inte att det är lämpligt att smittskyddsfrågor som rör dessa verksamheter hanteras isolerat från den svenska hälso- och sjukvården.

Region Uppsala konstaterar att utredningens förslag innebär att Inspektionen för vård och omsorg (IVO) kommer att ha en begränsad tillsyn över utländska vårdgivare i Sverige. Detta kan vara problematiskt eftersom svensk vårdlagstiftning i övrigt betonar stark tillsyn och patientsäkerhet. Om en vårdgivare från ett annat land skulle agera vårdslöst vid hanteringen av en svensk patient, kan det vara oklart vem som bär det yttersta ansvaret.

Region Uppsala anser att det är en brist att utredningen inte omfattar frågan om patientförsäkring för patienter som får vård i Sverige av utländska vårdgivare som tillämpar utländska bestämmelser. Frågan bör hanteras i den fortsatta lagstiftningsprocessen.

8. Svensk personal utomlands

I utredningens översyn av lagen om katastrofmedicin som en del av svenska insatser utomlands anser Region Uppsala att en viktig fråga utelämnats. Det gäller försäkringsskydd för sjukvårdspersonal från regionerna som sänds utomlands. Region Uppsala vill framhålla att villkoren för personal som jobbar utomlands bör vara jämlika. Idag föreligger vissa ojämlikheter avseende försäkringsskydd för svensk personal, beroende på om personer är statligt anställda eller anställda av regioner. För statligt anställda finns ett samordnat försäkringssystem vid tjänstgöring utomlands som inte omfattar regionanställda. För anställda i regioner styrs

försäkringar av kollektivavtal och lokala lösningar, vilket kan innebära variation beroende på arbetsgivare och avtal. Region Uppsala förespråkar ett enhetligt och rättvist försäkringskydd för alla deltagare i stödstyrkan och frågan bör hanteras vidare i den fortsatta lagstiftningsprocessen.

10. Gränssamverkan inom ambulanssjukvården

Region Uppsala ser positivt på att hinder för gränssamverkan avseende ambulanssjukvården åtgärdas genom utredningens förslag. Regionen bedömer att förslagen i stort underlättar vardagssjukvården över gränser. Däremot vill Region Uppsala framhålla att det återstår oklarheter om vilken lagstiftning som gäller vid patientskador eller tvister. Det bör klargöras vilken lag och vilka försäkringar som gäller vid eventuella felbehandlingar av utländsk vårdgivare i Sverige.

11. Läkemedel till sjö- och luftfart

Region Uppsala anser att denna del av utredningen behöver utredas ytterligare och i särskild ordning. Området berör inte kris och krig på samma sätt som de andra avsnitten i utredningen. Region Uppsala anser att det krävs ytterligare överväganden om det är lämpligt att tillåta civil sjöfart rekvirera samt föra läkemedel in och ut ur Sverige. Det kan finnas praktiska problem med att utländska vårdgivare får rekvirera läkemedel från öppenvårdsapotek, exempelvis begränsningar i läkemedelstillgång. Region Uppsala bedömer också att det kan finnas risker med undantag beträffande hantering av narkotiska läkemedel.

För Region Uppsala

Helena Proos
Regionstyrelsens ordförande

Johan von Knorring
Regiondirektör